

BISERICA și ȘCOLA.

Foie bisericească, școlastică, literară și economică.

Eșe odată în săptămână: DUMINECA.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an . . . 5 fl.—cr.
 „ „ „ „ „ jum. an 2 „ 50 „
 Pentru România și străinătate pe an 7 „ — „
 „ „ „ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „

Prețul inserțiilor:

Pentru publicațiile de trei ori ce conțin
 cam 150 cuvinte 3 fl., până la 200 cuvinte
 4 fl. și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondențele să se adreseze la Redac-
 țiunea de la

„BISERICA și ȘCOLA“

Îar banii de prenumerațiune la

— „Tipografia diocesană în Arad.“ —

Procederea greșită în cultura poporului nostru.

S'a discutat mult și se tot discută ces-
 tiunea că: progresază, ori stagnează poporul
 nostru în cultură. S'a produs argumente pro
 și contra mai mult sau mai puțin obiective.
 Adevărata stare a lucrului din toate privințele nu
 ni s'a înfățișat însă destul de luminat nici
 dintr-o parte. Nu s'a luat adecă totdeauna de
 obiectul adevărata cultură. Așa dară ces-
 tiunea încă nu e deslegată. Luându-mi voe a
 scrie aceste nu pretind a o deslega însumi, a
 face eu ceea ce n'a făcut alții mai esperti.
 Voi însă totuși a indica o împregiurare carea
 n'a fost luată în o mai deaprobe considerațiune
 până acum; o pedecă în cultura și educați-
 unea poporului nostru, apoi și un mijloc spre
 delăturarea ei și ameliorarea pozițiunei lui.

Avem cu ajutorul lui Ddeu o parte con-
 siderabilă de plugari ce știu ceti și scrie. Ne
 și bucurăm de acesta. Dară cei mai mulți încă
 nu știu nici o iotă.

Nimene nu va contradice, că starea mate-
 rială a unui individ singular ca și a unui po-
 por întreg îl fericesce ori nefericesce — în-
 câtă poate fi omul fericit aici pe pământ. Ba,
 e constatat chiar, că și moralitatea acolo dom-
 nesce unde este îndestularea. Unde e lipsă acolo
 e nemulțămire neîndestulare cu sörtea, despera-
 țiune, înjurături și revoltări, prin urmare — ne-
 fericire. Cultura adevărată are misiunea a fericii
 pre totu omul ce nisuesce a o câștiga.

Acum se comparăm, cu cât stau mai bine
 în timpul de acum plugarii noștri cei ce știu
 ceti și scrie, decâtă cei fără de această învățatură?

Ca unul ce petrec în mijlocul poporului
 cutez a afirma: că față cu sacrificiile și oste-
 nelele ce se aduc și se fac pentru educați-
 unea și instrucțiunea poporului, folosul — mai
 că dispăre. Cei ce rămân în stare miseră de

părinți, pre lângă toate că știu ceti și scrie, totu
 lipsiți sunt. Fruntași la comună sunt dintre cei
 ce știu ca și dintre cei ce nu știu scrie. De-
 moralizați — sunt și între unii și între alții. Ob-
 vin dese casuri și de acele, că ce au câștigat
 părintele cel fără carte risipe feciorul cel în-
 vătăț. Poporul firesce, vedându — unde se în-
 timplă astfel — puținul folos ce-lu trage dela
 școlă, bucuros s'ar lipsi de ea spre ași mai
 ușura dările atât de grele. — Ce e cauza? unde
 e pedecă? De sigur în procederea greșită.

Unii dintre cei chemați se mulțămesc cu
 instrucțiunea unilaterală — neglijându cu to-
 tul educațiunea. Ba și acesta încă totu rău
 merge. Copilul învătă în școlă câteva manuale
 dela început până la fine și le reciteza. În-
 trăndu în viața practică uită fizica, uită geogra-
 fia, istoria etc. și rămâne numai cu cetirea și
 scrierea, încâtă aceste nu se pot uita așa
 iute — remanându celelalte obiecte numai timp
 perdut în școlă. Nu li se dă aci ocaziune spre
 a se deprinde și la un lucru mai folositor
 pentru viața, abunăora la grădinărit, pomărit
 etc. În rare locuri se întimplă așa ceva. De
 aceea nici nu prea cultivă poporul nostru a-
 ceste ramuri de economie atât de folositoare.

Apoi se știe că „exemplele atrag.“ — Când
 vede poporul grădina proprie a învățătorului
 plină cu urzici și cucute, sau în cel mai bun
 cas schimosită cu nisce straturi părăsite, atunci
 de, pentru ce se fie densusul mai bun de cât
 învățătorul, că dora acesta știe ce e bine și ce
 e rău.

Și dacă ajunserăm aci unde privim pre
 învățătorul de model, se-mi fie permis unele
 exemple, cu atât mai ales, că această ces-
 tiune o țin de obiectul principal al ac-
 toru șire.

Comunele mici nu pot plăti bine pe înv-
 țătorul. De aici urmăz că în de aceste comune

nici nu se prea tragă învățătorii ce stau la înălțimea misiunii lor, ci în cele mai multe locuri stațiunile se ocupă de nisce mediocrități. Am vădit însumi, că propunându un învățătoriu Geografia după manualul lui Boiu, dicta școlarilor pasagiul: patria noastră este Transilvania etc. și comuna în care funcționa respectivul și funcționează și de prezent — e în comitatul Aradului, (deși după istoria — dacă ar scio — n'ar fi făcut mare eror.) Apoi dela unii ca acestia se așteptă luminare?

Învățătorii de prin aceste comune fiind rău plătiți se află într'o stare foarte miseră. Așa că vădându cine propagă lumină și bunăstare, ai potă cu dreptă esclama: medice, cura te ipsum! Și în adevăr nici nu prea au înaintea poporului autoritate acești quem dii odere.

De altă parte în comune mai de frunte se tolerează câte un demoralizat ce duce o viață după cum o descrie apostolul (Gal. c. 5. v. 19 și 21.) Așa ca se aducă două exemple — fără se me dimită la personalități.

În zilele de pe la finele anului abia trecut se întemplă, că într'o comună de frunte, într'un oraș, învățătorul s'a încăerat cu un jidan, noaptea, pentru lucruri de totă necuvincioșe. De și din partea inspectorului, ce-i stă pururea la spate, e totă mereu reflectat și admonat, totuși respectivul învățătoriu nu se lasă de portarea sa scandalosă. Poporul îl suferă pentru „glasu.“ Dar alte câte abuzuri comite omul acesta?

Asemenea în altă comună de frunte, la serbătorile trecute se făcu bentură în școlă cu coristii (cântăreții) care termină cu certy între învățătorii în fața poporului. Apoi acestia doi din urmă nu sunt mediocrități ca celă primă cu glasul, ci se țină pe sine, precum s'ar și pretinde dela densusi a fi omeni „culți.“ Unul s'a și exprimat că va cere investigațiune.

Iacă ce exemple se dau poporului. Iacă cine propagă lumina. Apoi cum se înainteze poporul?

Unii ca acestia, nu din vocațiune, ci de silă, din interesu ca se-și susțină viața, au îmbrățișat cariera spinosă de învățătoriu.

Mijlăce spre delăturarea rului atingă aci numai două: reintroducerea cursurilor practice cu toți învățătorii, precum se urmăze acesta și de prezent în diecesa Caransebeșului, și o controlă mai serioasă din partea Ven. Consistoriului, aplicându pedepse după merită față de cei înfrinați. Așa ar mai merge lucrul. Cei slabi și-ar mai căștiga cunoscințele necesare în resortul lor, iară cei ce abuzează s'ar mai modera. Astfel s'ar îndrepta procederea greșită și educațiunea rea, ce se dă poporului din partea unora, prin propriile lor exemple.

Probt.

Rațiunea, progresul și religiunea.

„Suntem soli în locul lui Christos, ca și cum Dumnezeu s'ar ruga prin noi, vă rugăm în numele lui Christos, ca să vă împăcați cu Dumnezeu.“
[II. Corint: c. V. v. 20.]

Privind imparțial și nepreocupați mișcarea intelectuală a secolului XIX, numit secolul civilizațiunii, e cu neputință ca să nu observăm lupta înverșunată, ce rațiunea omenescă a declarat religiunii; e cu neputință ca să nu observăm indiferentismul religionar și necredința, ce predomină. Spiritul vécului pretutindenea are profetii se mincinoși, cari predică în locul credinței necredința, în locul luminei întunecul, și în locul libertății sclavia și servilismul!

„Rațiunea e suverana universului, suverana superbă a civilizațiunii și progresului; ea este făclia sciinței, lumina ei urmați; ea este tribunalul suprem în cauzele vóstre sufletesci.“ Așa dică filosofi moderni. „Religiunea creștină acestă invențiune doctrinară a vécurilor întunecate, și-a jucat deja rolul său, ea nu mai corespunde timpului,“ — dică mai departe densii.

Față cu asemenea principii cutezătoare și chiar periculose ordinei morale, voiă cerca să arat în acestu loc: încat pôte fi rațiunea suverana progresului și civilizațiunii, făclia superbă a sciințelor, apoi voiă defini competența ei de judecatoriu suprem în cauzele noastre religiöse.

Mai nainte de a tracta în specialu despre rațiune însă, neputința și defectele ei, pun în trebare, pentru ce au ridicat filosofi secolului XIX altariu rațiunii punându judecatoriu suprem și infalibilu omului? Respunsul este simplu! Rațiunea dela natură are însușirea de a-se revolta contra a totă ce pretinde supunere și ascultare; ea a fost și va rămâne în veci focalariul reacțiunii omenesci; necredința o susține spre a contra balansa cu densa ordinea divină pentru înfrinarea relelor și a pasiunilor omenesci, căci rațiunea ca aliata fidelă a tuturor pasiunilor tinde pururea la eliberarea acestora de sub influința și controla religiunii.

În adevăr, ori-care religiune sa sistemă de credință, împune mai ușore ori mai grele dety și obligăminte morale aderințelor se, și omeni cunosc necesitatea obligămintelor religiöse, dar ei doresc obligăminte, care nu pretind înfrinarea pasiunilor și a voluptăților lor.

De aceea religiunea, care a asigurat credincioșilor se libertatea pasiunilor, a fost primită totdeuna cu plăcere chiar și dacă practica ei reclama sacrificii teribile și nenaturale. Credincioșii lui Brahma nu consideră instituțiunea lor religiösă a fi prea rigurosă nici pen-

tru arderea brutală a văduvelor pe mormintele bărbaților sei, în contra dreptului natural, nici pentru sângele infanților versat în timp de secetă pe agrii nefructiferi. Mahomedu își petrece viața postind și mure mai bucuros decât să guste din mustul viței de vie, sau se calce postul „Ramadan“ . . . . Dar dice apoi: „murea e animalu creat pentru tine, tracteză cu ea după placul tău, căci eu nu te restringu, voindu se fi liberu întru dirigerea afacerilor tale morale.“

Pasiunile iubesc libertatea și rațiunea în superbia sa nu suferă, nu iubesc restricțiunea; pentru aceea se revoltă rațiunea și în revolta sa nu cruță ci vrea să derime, vrea să smulgă din inimile oamenilor nobila plantă sădită de Dumnezeu, religiunea!

„Rațiunea e auctoritate infalibilă. Rațiunea este judecatoriul îndreptățit a apretia din morala creștină, cea ce i convine, ori a înlătura, cea ce nu-i convine“. Aceste sunt în genere principiile așa numiților „liberi cugetători.“

Vorbindu însă de rațiune ca de o auctoritate așa puternică, să cercăm dacă sub acestu nume se înțelege „rațiunea“ unui individ sau a unei clase anumite de oameni, sau în general rațiunea tuturor indivizilor în colectivitate.

Dacă sub acesta numire trebuie a înțelege „rațiunea individuală“ carea însăși concepe și determină forma religiunii, fundamentul tuturor statelor, — „conditio sine qua non datur existentia“ — prin acesta individul devine preamărit și înălțat la un grad al divinității. Deii omenesci însă nu au viață lungă, perioada lor e scurtă, și astfel încetându ei, sistema și statul organizat de ei e spus în totu momentul unei transformări radicale, — ceea ce în general are urmări funeste, pentru că statul, patria și fiul ei numai atunci sunt fericiți, dacă statul e pacinic și organizațiunea lui internă justă și permanentă.

Iar dacă sub numirea de rațiune, idolul filosofilor moderni, trebuie a înțelege rațiunea unei anumite clase de oameni, sau a tuturor oamenilor în colectivitate, — ambele ipoteze sunt absurdități colosale, — în cazul primu omul devine spus la discrețiunea unei auctorități arbitrare și de-o mie de ori mai netolerantă ca auctoritatea credinței, căci ea e efluința egoismului personal. Iar în cazul alu doilea rațiunea devine pedecă ordinii și liniștei interne a statelor; deorăce, admitându sub numirea de „rațiune“ în general rațiunea tuturor oamenilor atunci omul luat individualmente, separat, ca om, ca o particică din imensul rațional, el va nisui a-și câștiga și asigura o pozițiune independentă, și acestea silințe conduc întâiu la

oligarchie și apoi la anarchie; iar oligarchia și anarchia față cu religiunea au fost și vor rămâne totdeauna aceea ce s'au afirmat ele cu privire la principiile politice în decursul veacurilor; nici una nici cealaltă nu a condus și nici vor conduce la altă, decât la absolutism și tirănie.

Rațiunea întrebata chiar despre cel mai simplu și neînsemnat obiect, își manifestă verdictul său totdeauna în moduri diverse, stabilitatea și consecvența nu sunt calitățile ei, ci după diferența isvoarelor științei, temperamentului, egoismului, și înprejurarilor sociale, e divergentă și judecata sa. — Și dacă rațiunea e atât de neconstantă și nesigură în judecățile sale, ore îi compete ei dreptul de judecatori impartiă în cauzele religioase, îi compete ore ei atributul de „suverană“ și „facia“ civilizațiunii omenesci?

Altmintrelea, luându la analiză prețul intern al rațiunii observăm, cumcă de felu ea nu-și pôte aroga dreptul și preferința ca să aprobăm totdeauna judecățile ei.

Întrebați rațiunea superbă cum se formeză mica insectă, ce cu precauțiune și diligență lucră și-și adună comori pe iarnă, cum și cine îi dă acestu instinctu? Întrebați cum cresce rosa și viorica cu parfumul ce respândesc în jurul lor? Rațiunea nu scie. De unde este puterea ce dominază cu înțelepciune și ordine admirabilă lucrurile din lume? Ea nu scie. . . Aceste întrebări le-amu puté continua fără sfirșit; însă deschideți numai cartea mare a omenimei, și iată ea vă dă respunsu satisfăcatori respunsu simplu dar sublim, ce nu convine cu spiritul cel înalt și cu preceperea filosofilor moderni, crescuți și nutriți la sorgintele mortificatori a necredinței.

Când rațiunea superbă e atât de neputincioasă în lucrările sale, încatu izolată de religiune nu se pôte orienta nici chiar în lumea materială, cum ar fi posibil, ca ea necunoscându nici obiectivitatea să judece drept în cauze puru subjective, ca cele religioase?

Raționalistii sau acele ființe perdute în labirintul aberațiilor mentale, cari admitu supremația și competența de judecatori infalibilu a rațiunii, întru dirigerea cauzelor universului, se cred și se numesc pre sine „apărătorii libertății și a demnității omenesci“ pre când tocmai ei sunt cei ce sugrumă libertatea și demnitatea omului prin învățăturile otrăvite ce le propagă, atacându credința vieții de veci, și revoltându sensualitatea contra perceptelor morale.

Recunoscă acesti oameni mascați cu vclul adevărului falsu, necesitatea ordinii și a stabili-

tății în societate, recunosc și simțesc apoi și lipsa ardetore a unei sisteme morale dar acesta o concepă sub influința și exclusivă auctoritate a rațiunii lor. Însă pozițiunea luată de acești inimi contra religiei, e atât de nefavorabilă și dificilă pentru dânsii, încât chiar rațiunea adorată de ei rostesc asupra lor sentința de morțe.

Și pentru ce atribuesc ore raționalistii așa preț mare rațiunii? Dora pentru că cea mai escelentă facultatea noastră, prototipul puterii omenesci ar fi atât de sublimă? Dar considerată în sine, rațiunea e debilă și scosă din legăturile credinței noastre e neputincioasă ca verbele strivite în pulverea sa; cu ajutorul ei noi nu putem explica perfect existența universului, nici putem ajunge la cunoștința perfectă a existenței și misiunii noastre. Rațiunea nu poate nici odată cu siguranță deosebi „eu” de ne „eu.” Această probă că alături cu individul care afirmă existența lumii materiale se află altul care negă această existență reală, de unde urmează că toate în lume sunt aparințe și puteri secundare, față cu puterea cea mare spirituală, (vis creationis).

(Va urma).

Femeea.

(Studiu istoric-pedagogic.)

... într'aceste momente sante
Fără lauri încă, fiu meu n'o să între...
... reintornate în luptă,
Pentru libertate, pentru țera mori!
Și-ți va fi mormântul coronat cu flori! ...

Cine le-a rostit aceste cuvinte însuflețitoare? O femeie, o mamă, mama lui Ștefan cel mare! Elu era, din luptă venia principele Moldovei; frântu de ostenele și vulnerat cerea intrare la portă strămoșescului castel de unde mama, mai mare decât fiulul său cel mare, prin acele cuvinte sublime îi inspiră nou eroismu...

N'ați auzit nimic despre acele femei, cari au dat viață și educație împăraților Sever și Constantin cel mare, despre a lor iubire maternă și despre talentul de a governa? ... Cu litere neșterse s'a gravat în istorie exemplul Lucreției, fiica Romei, modelul de castitate, care preferă morțea spontană, decât să porțe pe fruntea sa marca desonorei! Cine n'a auzit despre faptele eroice ale Ioanei D'Arc, în a cărei sinu palpitau simțimintele unei națiuni întregi, care a condus ostirile la învingere, eliberând Franța de sub jugul Angliei?

Iată, istoria confirmă, cumă femeia a dovedit talentul de a governa un popor, a dat probe de audaciu, firmitate virilă, ba chiar și de eroismu. Nu odată s'a avântat ea până la acele virtuți mari, a căroră posesiune, cu trufie, vră să o usurpe „stăpânul rațiunii” — bărbatul! — Ba chiar și în lumea ideilor, în știință și arte, unde el crede, cumă este singur stăpân, a străbătut imaginațiunea femeii și a isbitu de a-și crea un onorificu renume. Resfoiți istoria culturii universale și veți afla destule eroine de spirit! ... Cine n'a auzit despre Corina

poeta grăcă și despre poemele clasice, cari le-a cântat lirica elină Safo? — Lumea întregă cunoșce ingenioșele scrieri ale lui Georges Sand și a Madamei Staël. — Dar' ore pentru ce rătăcesc eu prin labirintul literaturii universale, pentru ce nu imi îndreptă privirea în jurul nostru imediat, către sublimu inspiratele scrieri ale unei regine, pentru ce să vă întreb: nu cunoșceți augustul nume *Carmen Sylva*? ... Nu cunoșceți pe ilustra literată, pe care o pusă sôrtea în poziția fericită, de a trăi cruțată de sicanele vieții înguste, a trăi departe de griji bagatele și a potă sevăși liberă, ceea ce-i șoptesc spiritul ei mare. Ea este „geniul cel bun al poporului său,” este o autore de talent, și fantasiă, căci ea scie vorbi cu rîlul sprinten de munte, care i-a șoptit mândre povești. Ea scie ce spune fremetul frunzelor din codrii sălbatici. Ea ascultă și pricepe poveștile frumoșe, cari le narază Carpații străbuni! ... Regina României este una dintr'acele rare femei, care încunjurată de aureola splendorei regale, portă în sinul său nobil o inimă luminată de aurora poeziei, care prodigă nalta sa compatimire pentru durerea supșilor săi, și cu drépta sa regală alină suferința și neajunsul; apoi vederea ei ageră penetrează venitorul și problemele mari ale lumii morale!!

Am citat exemple mărețe, pentru ce se aprind simțimintele, din a căroră flacără imi voiu torce o facă, cu care permiteți-mi să vă conduc și să vă luminez calea către templul măreț al istoriei! ...

Din obscura animalitate pre omul a deșteptat mîntea; aparu sacra schinte și încep a scruta neobosit după pricina lucrurilor. — Omul cunoșce rigidul adevăr, și bucuria îi peri ... Atunci s'au ivit negra tristéță, grija mistuitoare și mușcătoarea reutate. Din aceste era împletită și spada de foc a ângerului, care au alungat părechea primă din edenul încântător al naivității puerile.

Decând s'a deșteptat omul din obscura letargia a neconștiinței, până în epoca culturii libere de astăzi, la poporele culte și luminate femeia de stimă și venerațiune s'a bucurat, și a fost considerată valoarea ei spirituală; dar la semănțiile selbatice și fără cultură, s'a privit numai ca un simplu obiect al sensualității brute, a fost umilită și tractată fără cruțare. Putem vedé și astăzi cu câtă venerațiune întimpină gințile progresului, pe acel secul, care donéză omeniei mamele; pe când la poporele barbare femeia este aruncată în noroială sensualității și eschisă dela lumina învățătorei, geme în catenele unui sclavagiu trist și umilitor! Venerațiunea de care se bucură femeia la cutare popor, se poate considera, ca un barometru infalibil al progresului său a decadinței. — Nu vreu să încep istoricul nici cu sôrtea femeii Indiene, care de via să mormântă lângă cadavrul stăpânului său. Nu vă voiu vorbi nici despre Chineză pe care ilu cuprinde tristéță adancă, dacă i se înmulțesc familia cu un prunc de seculu femeiesc, apoi în barbaria sa pretinde, ca picioarele soției sale să fie strivite, pentru ce să rămân ea pururea legată de marginile înguste ale cercului casnic. În urmă nu voiu să vă enareză despre amara ursită a femeii Persiane, nici despre bărbatul ei, care pe calul său aprig sboră peste câmpiile deșerte și fără cruțare își silesc soția d'a alergă găfăind pe lângă cal, ba i mai pune și sarcine molette pe umeri, pentru ce să cruțe spatele animalului său! ... Prea puțină stimă, prea multă barbarismu, nici nu voiu dar să continuă a-l descrie

mai departe, me grăbesc să lăsa pe aceste ginți semiculate, pentru că vreau să scriu despre poporul acela, a cărui fapte străluce fără séménu în istoria omeniei întregi; vreau să grăiesc despre poporul Elinu! . . . .

Dacă este dreptu, cumcă fie care popor reprezentă o idee, cu deplinu adevăr putem dice atunci, cumcă poporul clasicu, care a locuitu odată antica Greciă a represintatu idea frumosulu! — Istoriceleu grecu să pronunță în terminu entusiasticu, despre faptele nobile sevërșite prin femeea Elină. Sofocle, Homer și Euripide au creatu, în operele lor vecinice ideale sublime despre femei.

Afrodite, dina frumșetei, s'a născutu fără părinți din spumele mării, guvernază ceriulu și pământulu prin sceptrulu grației — așa vorbesce mitologia Elină despre femei; apoi privescă ori cine și admire simetria perfectă și formele plastice, eșite de sub dalta sculptoriloru elini, cari au creatu bastele Iunonei, Vinere, Minerva și a. l. Dovédă sunt tôte acestea, cumcă poporul Elinu posedea simțu dezvoltatu pentru valorea mai naltă a femeii. — Femeea elină, retrasă de tumultulu lumei își petrecea zilele în cerculu domesticu, în ginaikeon (locașu seperatu pentru femei) se ocupă în liniște cu lucrurile casei, și era venerată numai atunci, dacă avé destulă tariă și iscusință de a educa cetățeni virtușii pentru statu. În adevăr pân' atunci straluci antica Greciă, până când avu de acele femei, cari, presentându scutul răsboinicu filorū și soțiloru lorū, îi trimitea la luptă cu aceste cuvinte: „Étan e epitan“! adevă reîntornate din luptă sau biruitorii cu scutul pe brațu sau aducă-te așezatu pre acestu scutu, dacă ai muritu pentru a patriei bine!

Până când vechea Greciă avu astfelu de femei pân' atunci bărbatul elinu, pētrunsu de consciința demnității sale dicea: „pas me Hellen barbaros“! — Nicăiri doră nu s'a bucuratu femeea de o stimă mai mare, decâtu în Elada clasică, care își închină falnică sa frunte înaintea spiritulu unei Aspasiē și pētrunsă de entusiasmă ascultă cânturile clasice a le Corinnei și Safo! . . . . .

Însă rigorea moravuriloru simple și caste cu încetulu s'a relaxatu, sē profană sanctuariulu familiei, femeea elină s'a eliberatu dintre păreții locașulu seui, părăsi îngustulu *gynaikeon*, și atunci se deslănțuiră demonii luxulu și a prostituțiunei. . . . . Numéroșele hetăre, ca Lais, Phryne, Hyparchia și a. l. stău pe pragulu, care conduce la decădița moralei și a datinelorū caste anunțându nimicirea familiei! La pasulu Termopile, unde eroicū luptându cădū Leonida, regele spartanu, cu ai seii 300 de soți, pe mormentu eroiloru unu leu de pētră e așezatu, pe a cărui pedestalu este gravată inscripțiunea: Peregrinule! Dacă mergi cătră Sparta, du scire, că noi aici repausăm, murindū pentru a patriei bine, după cum legea au poștitu! . . . Esemplu fără séménu a iubirei de patrie! Cine te a săditu pre tine în inima eroiloru? — Nime altulu, decâtu mama: femeea în sanctuariulu familiaru. — Când se destrămară legămintele sacre a le cerculu familiaru, de odată se ivi decădița, și Clio, musa istoriei, lăcrimându ne naréză, cum s'a denervatu puternica Sparta, a cărei ziduri erau numai brațele filorū seii, cum s'a stînsu și a peritu lustrulu glorioșei Athene. — În adevăr, dacă cetescă astăzi în Herodot, Homer și Thukidid, mărirea de odinioară a Eladei, își pare

ca unu mithu din timpii cărunți; dar' ironia sortii așa vrea, ca totu ce este mare și splendidu în lume să finescă tragicu și miserabilu! . . .

Mă depărtu acum de clasica țără, unde se redică munții Pindulu, pe cari locuiau odată Dumneșei păgâni, la o câmpie unde pentru lauri se luptau cândva eroii Olympiei, îmi iaă remasū bunū dela romantica vale a Tempei și Eurota și dela triste ziduri ale Acropolei. Vē rogū însă sē mă urmați cu atențiunea și mai departe pentrucă acum voui trece preste undele mării Ionice cătră „cetatea eternă“ pentrucă să vē potū descrie pozițiunea femeii în statulu anticu Romanu! . . .

Precum vechea Romă strălucea ca o falnică matronă a lumei întregi, cărei numeroșe generațiuni să închinău și multe poporă pētrunse de venerațiune și témă adusera înaintea ei omagiile lorū — așa și icóna matrónei romane, ca unu modelu demnu de imitatū purure va străluci! . . . . .

Femeile Romane sciaū educa din fii lorū nu numai bărbați firmi, ci tot-odată și bravii cetățeni.

Venerațiunea femeiloru au fostu factorulu de frunte a vieții statulu Romanu; stima ce s'a datū virtușiloru femeesci a creatu unu idealu neimitabilu alū vieții familiare. — Monogamia dreptu că nu era enunțiată prin nici o lege, dar' în timpii mai bunii preste totu era recunoscută ca unu usu nobilū și demnu de caracterulu bărbătescu și seriosu a unu cive Romanu; căci relațiunea între soțu și soție era unu contractu firmū și indisolubilū; legămintele conjugali au fostu în adevăr sacre! — Atriulu era acelu templu familiaru, unde mama sădea în inima prunciloru seii puritate morală, modestiă și purtare gentilă, apoi prin suave cuvinte tipărea în sufletulu lorū plăpându faptele străbuniloru mari, îndemnându-i d'a călea pre urmele lorū, vērșă în ei firmitatea caractrului, de care se frângeau isbiturile sortii; picura în inima lorū puerilă o voință neclătită, ca și zidurile Romei! . . . . Educațiunea femeiloru romane dădea nutrementu bogatu nu numai simțiu-lu adevăratu femeescu, ci și în vedere cultura practică a facultățiloru intelectuale, privitoare la chemarea lorū; ele erau de caracteru realu, seriosu și pētrunsu de moralitate severă; erau nu numai sufletulu familiei, educânduși pruncii sub îngrijirea lorū imediată, ci au sevērșitu fapte naționale, au jucatū rolă chiar și în viața de statū!

Titlulu de „matronă“ era unu epitetu mărețu și onorificu, care cuprindea în sine și esprima întręga sublimitate a virtușiloru feminine conservânduși nimbulu pentru tot-deuna!

Ast-feliu de femei erau cele Romane; ast-feliu de femei au sciutu educa din fii lorū semișei, pe a căroru brațe de feru s'a avētatū Roma la culmea mării, devenindū domnițorea lumei întregi. Sum convinsu cumcă ați auștitu despre Cornelia mama Grachiloru, care cu abnegațiune refușă chiar și ofertulu de căsătoriă a regelui Ptolemeu, numai ca să potă trăi exclusiv pentru crescerea bună a filorū seii; iar când era provocată de cătră cineva să-și arate prețioșele, arăta pre fii seii dicēnd: „Aceste sunt ornamentele mele!“ Și în adevăr, ei erau nunumai decorulu mamei, ci deveniră scumpe ornamente pentru Roma, pentru falnica matrónă a lumei întregi. — O femeie romană a salvatu odată „cetatea eternă.“ Priviți cum sē reîntorce din exilū, se apropiă de Roma ca inimiculu patriei sale Caiu Martiu Coriolan și-și aședă oștea pre țermii albastrulu Tiber,

apoi vrea se între în cetate, mörte și perire aducându asupra compatrioților săi, căci superbia ofensată i prefacă inimă în stîncă, fără simțiri. Dar iată, că înaintea celui orbitu de sëlbaticul simțu a resbunării, apare cărunta sa mamă, la a cărei sînu patricianu a fostu nutritu, cu suculu virtuților romane și cu severitate blândă îl întreabă: Spune-mi fiul meu ești sau inamicul Romei? Uitași că aici îți este soția, uitași că ai o mamă, preste a cărei corp trebuie să calci, dacă vreți se birui zidurile Romei? . . . Și iată: că din vulturul superbu se face unu porumbu timidu, eroulu vërsă lacrimi, căci fiul zări în ochii mamei sale razele amorului maternu, arma i cade, își înclină fruntea și emoționatü răspunde: „Mamă! prin lacrimile scumpe salvași cetatea Romei, dar pe fiul tu l'ai perdatu!” . . . Nu ve mai enarezü despre Aurelia, care au educatü pre unu Cesar, nici despre Ația, care născu pe August, nu, nici despre soția lui Pompeiu, căci atunci a-și atribui ficeloru Romei totu, ce a sëvërsitü femeea nobilü și mărëțü! . . . . .

Prin astfelu de femei Roma deveni domnitörea lumei întregi; însă din provinciile subjugate curențulu corupțiunei înundă mereu și pre „cetatea celoru șapte coline.” „Străbuniloru mari urmă o generațiune inpotentă și desecatä, și în urmă imperiulu lumei decädü prin orgiile clasice și desfrînarea ne limitată a timpiloru cesaristicü!” . . . . .

Nu resbele civile, nu discordiü interne au ruinatü puterniculü statü romanu, ci gangrena corupțiunei, care destrună delicatele cordi ale inimei femeesci, și o dädü prada fioriloru morții morale! . . . . .

S'a denervat forța străbunä a genulu umanü, s'a cutropit lumea veche; omenimea dorea să se desțepte din beția pëcatulu; era förte dispusä spre pocăință — și iată chiar atunci se ivi Salvatoriulu Christos cu frumösele lui doctrine etice, cari întemeiară o relațiune nobilä și spiritualä între soțu și soțiä; redädu lumei Sanctuarulu familiei în o splendöre mai naltä, în acestü sanctuarü femeea nu mai era sclavä!

„Mamă fii apostolulu meu! ȳicea salvatorulu, restignit în agonia morții, cătră maica sa, care lăcrima lăngä cruce, prin cari cuvinte indicä chemarea sublimä a mamelorü. Ele sunt apostolii chemați a lui Christos. Privirile iubitöre a le mamei sädescü în inima prunculu primile rađe a le nădejdei și ale credinței . . . . .

În Germania anticä și liberä femeea era privită ca sântä, poporulü străbunü și necoruptü a Germaniei primindü ideile morale ale cristianismulu, dädü statulu și familiei o formä nouä; cunöscem din istorie venerațiunea de care se bucura femeea la vechiulu poporü teutonicü. Acestü germanismü se înpreună cu etica Salvatorulu, primi unele rëmășițe mai nobile de ale romanismulu și apoi sub influința maurilorü cu sufletü cavalerescü, produsä epoca cea mai splendidä în istoria secsulu frumosü, produsä cavalerismulu evulu mediu. Pentru femei pornia cavalerulu anticü la luptä, și inspiratü de cuvintele ei lupta pentru patrie, dreptü și onöre. Lira troubaduriloru suna pentru femei, cânturile proventale pe femei o preamăreaü. Însä acestü cultü fanaticü a femeii era esageratü; isvorindü din nälucirile absurde și ridicole ale fantasiei, la lumina minții s'a stinsü ca unü visü, trebui se përä ca tot ce nu este întemeiatü pe normele eterne ale rațiunei! . . . . .

Cavalerismulu, ca unü jocü efemerü a fantasiei poetice, nu a fost potrivitü de a stabili odatä pentru totdeauna poziția socialä a femeii, degenerä grabnic,

și loculü stimei preventöre îl ocupä dreptulu forței brute, așa dar necondiționatulu dreptü a secsulu bărbătescü, care începea să isbëscä cu ironiä și desprețuire în simțemintele de onöre a femeii. Așa s'a terminatü epoca romanticä a cavalerismulu din evulu među! — Dar tot pe timpulü acesta se desvoltä clasa de mijlocü a societății, clasa desțeptä și lucrätöre a civilorü — burgesimea — care o sfätui pre femei să revinä și să remänä între modestele margini ale cerculu familiarü. Ea ascultä și de pre scena splendidä a cavalerismulu, se retrasä în sântuariulu domesticü, ocupändusä cu crescerea unei nouä generațiuni și cu detaiurile economiei; își alese dar unü cercü mai îngustü, dar cu multü mai liniștitü și benefăcätöriu pentru întrëga omenime. Unele reste de pe timpulü cavalerismulu se îmbiarä cu elemente d'ale conduitei civile, și așa se născu galanteria francesä, mai tärđiu apoi, ca o reacțiune în contra tonulu francesü apäru sentimentalismulu germänü, care a ponitü din curtea M. Teresie și a lui Friderich celü mare; însă atâtü fățarita galanterie a francesilorü, cât și tonulu sentimentalü a Germanilorü, a trebuitü să dee locü unorü forme mai naturale și legere a timpulü de față, care ameliorä starea socialä a femeii; i tinde o educațiune cu multü mai îngrigită, decât trecutulu, se nisuesce a lărgi cerculu ei de activitate și totodată stăruiesce a o ridica la o pozițiune liberä și autonomä, deschidëndu diferitele ramuri ale vieții publice!

Fenelon spune: „Dacă negligemü crescerea femeilorü, aducemü pericolü amenințätöriu asupra omenimei, pentrucä rëutatea ömenilorü provine mare parte din educațiunea defectuosä, ce au primit'o dela mamele lorü.” Așa este. Căci dacă educämü pre bărbatü, amü fericitü numai pre unü singuru individü; pe când dacă nobilitämü inima și mintea femeii, educämü totü odatä și cerculu ei familiarü, donämü crescere bunä generațiunilorü venitöre, aprindemü unü söre centralü, a căru rađe respändescü luminä și căldurä benefăcätöre asupra omenimei întregi! — Aceste maxime până acum nime nu le-a înțelesü mai profundü, nime nu le-a urmatü mai consciü, decâtü puternica națiune englezä. În Britania de astăzi se bucurä femeea de poziția cea mai favoritöre, acolo este întimpinată, cu cea mai eminentä venerațiune; însă femeea Englezä nu se desfätözä în plăcerile acestei preferințe gratuitü, ci pretinde stima, căci ea rivalisözä cu bărbatulu nu numai în nobilitatea simțemintelorü, ci și în dibăcia spiritualä. Convinsä deplin, cumcă cultura temeinicä și cunoscințele seriöse nu periclitözä nimbulü grațiilorü, nu detragü nimicü din farmeculu suavității femeesci, ea nisuesce a-și îmbogăți spiritulu cu töte acele sciințe practice și sociali, cari se referü la destinațiunea naturalä a femeii.

Cunöscerea temeinicä a limbei și literaturiei nationale, economia casnicä și naționalä, apoi chimia practicä, sciința despre legile vieții și pedagogia sunt învëțäturile predilecte a școlororü de fete în Anglia. Apoi se deprindü în mișcările gimnastice, spre a fortifica muschii și spre a delätura debilitatea nervilorü. — Crescerea englezä ține în deosebitä vedere acele învëțäturi, cari facü din femei o vrednicä guvernätöre a cerculu domesticü, care scie representa familia, o scie scuti și promova binele ei. Urmărirele acestei educațiuni solide se și manifestä deja. Englezii se dedau cu încetulu a numai privi femeea, ca pre unü simplu ornamentü a societății, ci ca pre unü membru

lucrătorii și nedispensabilă în mecanismul vieții spirituale. Femeea engleză este nu numai inima familiei, ci e capabilă a promova și scopurile societății mari. — Pe lângă cunoștințele educative, sociale și economice, studiul estensiv a literaturii naționale este cea mai frumoasă trăsura a creșterii engleze. Copila engleză cetesce și declamă mult din clasicii naționali precum Shakespeare, Gray, Milton ect., apoi așa poate sădi conștiința națională în cerul ei familiar, ca mamă pe ne simțite scie plânta în sufletul fiilor săi iubirea față de limbă și națiune, care este temelie neclătită a Staturilor! . . . .

(Va urma).

Dr. Petru Pipoșu.

D i v e r s e.

* **Delegațiunile sinodelor** eparchiale din Arad și Caransebeșu esmise pentru stabilirea cheiei și modalității la împărțirea fondurilor comune acestor două eparchii, s'au întrunit, după cum anunțăm în numărul trecut, în Arad la 1/13 a unei curente. Aici constituinduse sub președința Dloru Ieroteiu Beleşu, vicariu episcopesc, și Georgiu Ioanovicu, alegându ca notari pentru afacerile scripturistice pe Ioan Bartolomeiu și Vasiliu Mangra, a procedat numai decât la lucru, însărcinându o comisiune specială, ca să elaboreze proiectul relativ la împărțire. Comisiunea compusă din Dni Filaretu Musta, Ioan P. Deseanu, Iuliu Petricu, Aronu Damaschin, Georgiu Dringou și Vasiliu Mangra constituinduse sub presiunea parintelui protosincelu F. Musta și alegându ca raportor pe G. Dringou, a examinat întâiu actele epitropiei relativ la fondurile comune, și după o lucrare de patru zile a prezentat operatului se în plenu delegațiunilor, care în ședințele comune, ce au durat două zile, au desbătut și au adoptat operatului comisiunei delegaționale. Astfel delegațiunile ambelor sinode, cu excepțiunea a două voturi, au ajuns la o deplină înțelegere atât în privința cheii cât și a modalității împărțirii fondurilor. Remâne acum tréba sinodelor eparchiale proxime a se pronuncia finalmente în această cestiune. În casul când sinodele vor aduce asemenea concluse, împărțirea va urma în înțelesul acelor, iar când ele nu vor aduce concluse uniforme, va decide finalmente congresul în afacerea fondurilor comune.

* **Comitetu și sinodu protopresbiteralu.** Comitetul protopresbiteralu în circumscripțiunea Aradului se va întruni la 24. Februaru sub președința Dlui protosincelu *Iosifu Goldișu*, ca comisariu consistorialu, în afacerea preparativelor pentru îndeplinirea protopopiatului vacantu alu Aradului. Totu pe ziua amintită a convocat Rdis. D. administratoru protopres. *Moise Bocganu*, sinodulu protopopescu ordinaru, alu aceluiași tractu.

* **Școlă poporală superiără în Peșca.** O scire îmbucurătoare ni se împărtășesce din comuna Peșca, și anume că comitetul parochialu de acolo a luat nobila inițiativă, pentru înființarea unei școle *poporale superioare cu cursu de agricultură*, conform legei de instrucțiune. Această inițiativă a fost aprobată și de sinodulu parochialu în unanimitate. Onore românilor din Peșca, cari, de câteori cere trebuința, ei sciu să jertfescă pentru limba și cultura națională!

* **Teatrul din Arad,** cel mai frumos din teatrele provinciale în Ungaria s'a aprinsu Dum-

neacă la 2½ ore ziua și a ars cu totul. Locuințele laterale însă, ce sunt în același edificiu, au fost mântuite. Lucrările pentru edificarea din nou au început deja și se continuă astfel, ca deschiderea teatrului nou să fie posibilă în toamna viitoare.

* **O corespondință lungă** primiram despre corul de cântăreți din Berzava, carea tomai pentru lungimea ei ni este imposibilu a-o publica. Autorul face istoricul corului de acolo, care până acuma are peste 70 de membri și laudă zelul poporului, a preotului Vasiliu Popovicu, precum și a învățătorilor Vasiliu Mateșu din Căpruța și Ioan Berariu din Dumbrăvița, atingându cu deosebire meritele acestor din urmă cu organizarea și instruirea corului. Față cu aceste silințe de-a înainta, corespondentul nostru spune, că învățătorul din Berzava, în locu de a încuraja poporul la asemenea faptă laudabilă, țese continuu intrige pentru zădărnicierea și disolvarea tinerului coru bisericescu. Atragem atențiunea Dlui inspectoru de școle asupra numitului învățătoru necunoscutoriu de misiunea și detorințele sale.

* **Necrologu.** Sâmbătă în 29. Ianuarie ne surprinsa trista veste, că zelosul parintele nostru *Constantin Mregea*, parochu în opidulu Berzava a reposat în domnul în alu 55-lea anu alu vieții, și alu 27-lea alu preoției, lăsându în profundu doliu numeroasă sa familie. În mormântarea s'a făcut în 31. Ianuarie cu o pompă cuvenită; servițiul religios a fost celebrat de 8 preoți, iară la finele servițiului parintele parochu din Căpruța, insp. de școle și asesoru Consistorialu, *Vasile Zorleanu* a rostitu o cuvântare funebrală bine nimerită storcând lacrimi din ochii doiosului popor adunat spre a da ultima venerațiune păstorului se iubitu. Fie-i țerina ușoră, și memoria binecuvântată. (Unu poporeanu.)

* **Necrologu.** În ziua de 2. Februarie a. c. a reposat în Domnul în comuna TELA, *Iuliana Petrovicu*, nasc. Micanu. Viața ei în cursu de 52 ani a fostu unu lungu șir de fapte bune, nobile și adevăratu creștinescu. Cu ea dimpreună serăcimea au pierdut pe miloasă și darnica mamă. Virtuțile ei ca mamă strălucitu se reoglindează în caracterul celu firm, imprimat în inima mlădiței sale; comuna TELA îi va fi recunoscutore că, i-a născutu și crescutu unu adevăratu și bunu preot; iară națiunei unu devotatu fiu. La înmormântarea ce i-s'a făcutu în 4. Februarie cu adevăratu pompă, oficiându 8 preoți și totu atâtă învățători, întregulu popor din locu și o mulțime de inteligență din giuru au încongiurat sicriul, ce cuprindea scumpele rămășițe, spre a dovedi stima și iubirea la care repausata a fostu părtașă și spre a amesteca lacrimile lor cu a familiei gelnice. Fie-i țerina ușoră și memoria binecuvântată! [Unu recunoscutor].

* **Apel către autorii români!** Scopul de căpetenie alu societății academice „Romania Jună” a fost totdeauna și este desvoltarea membrilor pe terenul literaturii naționale; cel mai înalt ideal — credem noi — ce pôte și trebe să-l urmărescă o junime, conscie de chemarea sa. Cu rezultatele câștigate până ađi pe acestu teren, ne place a ne mândri, căci ele formeză momentele cele mai plăcute din analele societății noastre, și ne încurajază la o activitate totu mai mare și a pași totu înainte. Pentru scopul numitu societatea dispune de mai multe foi și de o bibliotecă. Mijlocele materiale ale „României june”

sunt însă atât de modeste, încât numai o sumă neînsemnată se poate prelucra pe fie-care an pentru procurarea diferitelor opuri ce apar în literatura română, și astfel numai cu greu putem sta în curent cu toate mișcările noastre literare. Apelăm deci la marimozitatea tuturor stimatilor, autori români, să binevoiescă a dăruți pe sama bibliotecei noastre câte un exemplar din scrierile Dlor, fie acelea de ori-ce cuprins și în asigurăm, că prin acesta au contribuit mult la acea operă măreță, ce o numim cultivarea junimei și care este menită să aducă în viitor cele mai frumoase rade neamului român, iar membrii „României june“ le va păstra în sufletu o recunoștință sinceră și mulțămiri adevărate. Numai urmărită la fie-care pasu de sprijinul binevoitoru alu Publiculu român a potutu societatea noastră exista până acum și numai încurajați de acelu sprijinu vom pute lucra și de aci înainte pentru ajungerea scopurilor înalte, ce le are „România jună“ și care necurmat le urmărim în sufletele noastre. Adresa: VIII. Lange-gasse Nr. 4 Viena în 14. Faur 1883. Comitetulu „României june“ I. I. Mera president, Al. P o p a secretar.

Buletin meteorologicu.

Diua.	Luna.	Pressiunea aerului	Temperatura	Cerul
Sâmbătă	17. Febr.	775 mm.	—0.7° R.	ninge
Duminică	18. "	774.8 "	1.2 "	noros
Luni	19. "	774.3 "	2.6 "	senin
Marti	20. "	775.12 "	2.8 "	"
Mercuri	21. "	778.5 "	1.7 "	noros
Joi	22. "	777.2 "	3.5 "	"
Vineri	23. "	772 "	4.5 "	plou

Concurse.

Se escrie concursu pentru parochia de a III-a clasă din *Voivodi* cu filia *Cuzapă*, în protopresbiteratul Luncei, cottulu Bihoru, sistemisat cu dotațiune de 401 fl. 32¹/₂ cr. v. a. la aprobarea Venerabilulu Consistoriu eparchialu oradanu dtto 28 decembre 1882. Nr. 1111. B. cu terminulu de alegere pe **21. Martiu 2. Aprile 1883.**

Aspiranții la această parochie sunt avisați recursele lor ajustate conform stat. org. și Regulamentulu pentru parochii, a le tramite adresate comitetulu parochialu din Voivodi M. O. Domnu parochu commissariu Consistorialu Ioan Lazeu, per Margitta p. u. Széplak în Szoldobagy, până în 18. Martiu a. c. căci cele mai târziu intrate nu se vor considera, — iară până la alegere în vr'o Duminică ori serbătoare a-se presentă în sânta biserică din parochia matre spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipicu.

Voivodi la 3. Februaru 1883.

Comitetulu parochialu.

Conțeslu cu mine: **Ioan Lazeu**, m. p. parochu gr. or. rom. commissariu consistorialu.

Se escrie concursu pentru parochia de a III-a clasă din *Varvizu*, cu filia *Baromlaca*, în protopresbiteratul Luncei, cottulu Bihoru, sistemisat cu dotațiune de 438 fl. 90 cr. v. a. la aprobarea Venerabilulu Consistoriu eparchialu Oradanu dtto. 28. Decembre 1882. Nr. 1110. B. cu terminulu de alegere pe **20. Martiu**, (1. Aprile) 1883.

Aspiranții la această parochie sunt avisați recursele lor ajustate conform Statutulu Organicu și Regulamentulu pentru parochii, adresate Comitetulu parochialu din Varvizu a le tramite M. On. Domnu parochu comisariu Consistorialu *Ioan Lazeu*, per Margitta, u. p. Széplak, în Szoldobagy până în **18. Martiu a. c.**, căci cele mai târziu intrate nu se vor considera, — iară până la alegere în vr'o Duminică ori serbătoare a-se presentă în sânta biserică din parochia matre, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipicu.

Varvizu la 2. Februaru 1883.

Comitetulu parochialu.

Conțeslu cu mine: **Ioan Lazeu**, parochu gr. or. rom. commissariu Consistorialu.

Conform ordinațiunei consistoriale dtto 29. Iulie 1882. Nr. 443. S. se escrie concursu pentru întregirea postulu de învățatoriu la clasa a II-a de băiați idn comuna *Broseni*, ppvratulu Oraviței în diecesa Caransebesulu.

Emolumentele împreunate cu acestu postu sunt: 300 fl. v. a. salariu în bani gata; quartiru naturalu sau în bani 50 fl. v. a.; cincî orgii de lemne, din cari este a se încălzi și școala sau în bani 60 fl. v. a.; spesele pentru conferințe 10 fl. v. a. și pentru scrip-turistică 8 fl. v. a.

Doritorii, cari voescu a ocupa acestu postu au a-și trimite suplicele de concursu adresate comitetulu parochialu și instruate cu următoarele documinte P. O. D. protopresb. *Andrei Ghidiu în Oravița*: a) că sunt români de religiunea gr. or.; b) că cunosc și limbele patriei; c) că ce felu de pregătire au și d) atestat de cualificație învățătorască, până la 19. Februarie a. c. st. v. când apoi în **27 ale acestei luni va fi alegerea.**

Broseni, în 22. Ianuariu 1883 st. v.

Comitetulu parochialu.

In conțelegere cu protopresviterulu tractualu.

Conform ordin. Ven. consistoriu alu Caransebesulu dtto 30. Decembre 1882. Nr. 1114. B. pentru deplinirea parochiei de a III-a clasă vacantă din *Selbăgelu*, în protop. Lugoșulu, se escrie concursu cu terminu până în **27. Fauru vechiu a. c.** cand va fi și alegerea.

Emolumentele sunt: una sesiune de 32 jugere pământu arătoriu și pentru fenațu, biru preoțescu câte 15 oche dela 105 case și stola usuată.

Recursele instruate în sensulu stat. org. bis. au a-se adresa, cătră on. comitetu parochialu gr. or. din *Selbăgelu* și a-se tramite Dlu *Georgiu Pesteanu*, protop. în Lugoșu.

Comitetulu parochialu.

In conțelegere cu D. protopopu districtualu.